

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... .. 48 kor
Fél évre ... .. 24 kor
Egy negyed évre 12 kor.
Egy órára ... .. 4 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyenlő
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 82.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

PÉNTEK, JULIUS 19.

A tisztviselők adóssága.

Már a háboru előtt a legsürgősebben megoldandó feladatok közé tartozott a tisztviselők helyzetének szanálása. Ezt a teendőt most akarja elvégeztetni a kormány azzal a törvényjavaslattal, amelyet tegnap nyújtott be a parlament elé. Sok másan kívül ezzel is adós maradt az akkori képviselőház, amely még ma is a régi, csak a tisztviselő már akkor is gyökeres orvoslásra szoruló helyzete változott meg alaposan. A háboru előtt valahogy még meg tudott élni a tisztviselő. — A fizetésén kívül voltak egyéb jövedelmei is, ha más nem, az adósságszánálás, amire keresni szerető és jószívű hitelezők szíves előzékenységgel nyújtottak teret az állam életfogytiglan szegénységre ítélt, de biztos fizetésű szolgájaknak.

A háboru alatt a helyzet lényegesen megváltozott. Az a kevés, de biztos, amit az állam nyújtott, egyre kevesebb és bizonytalanabb lett. Végre is nem egészen lehet biztosnak nevezni azt, ami esetleg hét év múlva elég lesz a megélhetésre, de addig csak az éhenhalásra elég. Tudni kell a hét szük esztendő átjöjteni. De ha egyszer kiderül, hogy a hét szük esztendő annyira szük, hogy azzal szemben minden emberi tudás: szerénység, egyszerűség, takarékoság, lemondás, találékonyság csődöt mond, akkor e bármilyen ékes, de mégis véges emberi tulajdonságokban gazdag hősök segítségére kell sietni, erős, izmos karokkal a hónuk alá kell nyulni, hogy el ne pusztuljanak a hét sivar esztendő keserves vándorlásának sivatag utjain.

Az erős, izmos segítő kart a tisztviselők számára ezzel a javaslattal nyújtja első ízben a kormány. Minden háborus segély a tisztviselőn átmenetileg is csak nagyon kis mértékben segített. Ezt bizonyára a kormány is jól tudta. Elképzelhetetlen, hogy azt is ne tudja nagyon jól, hogy egymagában a tisztviselők adósságainak konvertálása sem segít gyökeresen a bajokon. Örömmel kell azért üdvözölni ezt a humánus, megvalósításra rég megérett szociális tervet, amely nagy nemzeti érdekeket és értékeket is szolgál. Nem lehet azonban eléggé hangsúlyozni, hogy az adósságok konvertálása önmagában nem alkalmas arra, hogy a sivar és szegyeteljes tisztviselő-nyomort eltüntesse. Ha nem egyszerre, legalább gyors egymásutánban több újításra van szükség.

A háborus drágaság vasmarokkal szorítja a tisztviselőt. Ha nem biztosítják számára a megélhetést, megszabadulván régi adósságai nyomasztó terhétől, újakat lesz kénytelen csinálni. Ha ettől elzárják, úgy járnak el vele, mint akit a levegőtől megfosztanak, mert lakni, ruházkodni kell, piszkos gallérban sem járhat a tisztviselő és azért sem lehet rá haragudni, mert az ő gyerekei is kérnek enni. Nagyon helyesen cselekszik a kormány, ha nyomban a választójog elintézése után a tisztviselő-kérdést tüzetl a képviselőházi tárgyalás napirendjére. Helyes, hogy rendezzi a tisztviselők

adósságát, csak jól rendezze, ne olyan tessék-lássék rendezés legyen az, mely esetleg indokolatlan szűkkeblűsége, vagy kicsinyessége révén tüskét hagy a szivben. De arra is legyen gond, hogy öt év múlva kerüljön újból olyan helyzetbe a tisztviselő, hogy az ezüst jubileumig kelljen újból harcolni a rendezésért. Haladéktalanul intézkedni kell, hogy a tisztviselő megélni tudjon, hogy ne mindjárt kerüljön a hitelezők, a gond, a kamatok és a nyomor karmal közé. Legalább olyan érdeke ez az ország jó adminisztrációjának, a társadalom békéjének, mint a munkás, hivatását és önmagát megbecsülő tisztviselőnek.

Vázsonyi támadása Wekerle ellen.

(A képviselőház ülése. — Vázsonyi Vilmos Strasserné szabadságra helyezésétől.)

Az érdeklődés mára a fagypontra csökkent és Szász Károly elnök alig néhány képviselő előtt nyitotta meg tizenegy óra körül az ülést. Az elnöki előterjesztések után Wekerle Sándor miniszterelnök betértesztette a Gyöngyös város újjáépítéséről és rendezéséről szóló törvényjavaslatot azzal az indítvánnyal, hogy a képviselőház tegye át a javaslatot a pénzügyi és közigazgatási bizottsághoz előzetes, együttes tárgyalás céljából.

A Ház kimondja, hogy a pénzügyi és közigazgatási bizottság együttesen fogja letárgyalni a törvényjavaslatot. Következett ezután a napirend:

a választójogi törvényjavaslat harmadik szakasza.

Platthy György: Ez a szakasz biztosítékot tartalmaz arra, hogy akiknek valamely jogcímen szavazati joguk volt, az új névjegyzékbe is felvéteessenek, feltéve, hogy a feltételek nem változtak meg. Az eredeti miniszteri javaslat szerint felveendő mindenki a névjegyzékbe, aki az 1914-es névjegyzékben már szerepelt. A bizottság azonban az 1918-as névjegyzéket fogadta el irányadónak azzal, hogy az összeíró bizottság nem nézhet át négy évi jegyzéket.

Ha az 1918-as névjegyzék fedezné az 1914-es névjegyzék tartalmát, akkor nem lenne kifogása az ellen a rendelkezés ellen, de az 1918-as névjegyzékben a háboru forgataga következtében sokan kimaradtak, akik az 1914-esben még szerepeltek. Az 1918-as törvényre való hivatkozással módosítást javasol a harmadik szakaszhoz. A módosítás szerint mindazok felveendőek az új névjegyzékbe, akik 1914—1919. évek valamelyikének névjegyzékében már szerepeltek.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol Platthy György felszólalására. Mindenképp azt hangsúlyozza, hogy 1828-ban még nem voltak névjegyzékek.

Platthy György: El is hagyhattam volna az erre való hivatkozást. Ez nem fontos!

Wekerle Sándor: Másképpen áll a dolog a 72-es törvénnyel. Ez a törvény úgy rendelkezik, hogy a megelőző névjegyzék választói átvendők az új névjegyzékbe. Ha a bizottsági javaslat harmadik szakaszának olyan jelentősége lenne, mint a milyent Platthy annak tulajdonít, akkor elfogadná az indokait, de itt az analfabétákról van szó, akik most is felvételtik magukat megfelelő jogcímen.

lanul intézkedni kell, hogy a tisztviselő megélni tudjon, hogy ne mindjárt kerüljön a hitelezők, a gond, a kamatok és a nyomor karmal közé. Legalább olyan érdeke ez az ország jó adminisztrációjának, a társadalom békéjének, mint a munkás, hivatását és önmagát megbecsülő tisztviselőnek.

Bizony Ákos: Csak a negyedtelkesek nem lesznek szavazók!

Wekerle Sándor: Dehogy nem, ha írni olvasni tudnak! Az 1918-as névjegyzékben 350 ezerrel több választó van felvéve, mint a menyinyi az 1914-esben volt. A törvény készítésekor pedig ez volt az utolsó kész névsor, ezért vették ezt a névsort alapul.

Csizmázia csatlakozik a miniszterelnök álláspontjához. Az 1918-as névjegyzékben benne vannak mindazok, akik az 1914-esben szerepeltek, sőt megsaporodott a számuk azokkal, akik az 1913-as törvény jogcímen lettek választók.

A Ház a bizottság szövegezésében a harmadik szakaszt nagy többséggel elfogadta és Platthy módosítását elvetette.

A negyedik szakaszt változatlanul elfogadták.

(Részletes változtatások.)

Az ötödik szakaszról Pető Sándor szólalt fel. Az ötödik szakasz megmagyarázza, hogy mi értendő állandó lakhelynek és úgy rendelkezik, hogy akik egy évig egy községben laktak, vagy lakást csak egyszer változtattak, olyanoknak tekintendők, mint akiknek állandó lakhelyük van. Szerinte ez felesleges és jogfosztó rendelkezés. Módosítást javasol olyképpen, hogy mindazok állandó lakhelyvel rendelkezőknek tekintendők, akiknek az összeírás idején állandó lakásuk van.

Csermák Ernő kifogásolja ezt a szakaszt, mert a röghözkötöttséget jelenti és ezért tulajdonosan konzervatívnak tartja. Módosítást javasol, hogy azok a nyugdíjas tisztviselők és katonai havidíjasok, akik nyugdíjazásuk következtében lakóhelyüket megváltoztatják, ne tekintessenek olyanoknak, mint a kiknek nincsen állandó lakásuk.

Batthyány Tivadar gróf: Pártját úgy az ötödik szakasz, mint a törvényjavaslat további rendelkezései tekintetében mélyreható ellentétek választják el a javaslatától. Mi mindazok a népek, melyeknek történelmi emlékeik vannak, önálló állami életre törekveszenek.

Egy hang a jobboldalon: A csehok!

Batthyány Tivadar gróf: Kérem, komolyabb időket élünk, semmint ilyen közbeszólásokat tehetnénk. Itt vannak a lengyelek, itt vannak az ukránok, itt vagyunk mi magunk, magyarok. A magyar nemzet élete a háboru következtében az új irányban fejlődik:

tovább. A király és a nemzet közt e tekintetben nincs ellentét és az önálló állami élet leghatalmasabb pillére, az önálló nemzeti hadsereg meg van ígérve.

Elvbarátai annak idején a legnagyobb lelkesedéssel vettek részt azokon a tárgyalásokon, amelyek a demokratikus választójog megvalósítására irányultak. Nem kötötték magukat abhoz, hogy az egész vonalon az ő programjuk, az általános titkos, egyenlő, községenkénti és nőkre is kiterjedő választójog valósuljon meg. Elfogadtak egy kompromisszumot, amely eredeti koncepciójuknak megfelelt és amelyhez az összes radikális elemek hozzájárultak. Így készült az eredeti javaslat, amelyet azonban a bizottsági tárgyalás során reakciós szellemben teljesen megváltoztattak. Konstatálja, hogy a miniszterelnök igyekezett több ponton megvédeni a javaslat eredeti irányát és igyekezett némileg javítani a bizottsági munka után.

Ő és elvbarátai felvetik a kérdést, hogy a mikor itt az egész vonalon végig megváltoztatják az eredeti javaslat intencióit, hogy a mikor a miniszterelnök ur minden indítványát elveti a többség, van-e értelme, hogy ők továbbra is résztvegyenek a tanácskozásban.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A képviselő ur felveti önmaga előtt azt a kérdést, hogy résztvegyen-e továbbra is a képviselőház tárgyalásán. Erre ő nem adhat választ, azt azonban mindenestre hangsúlyozza, a képviselői kötelességgel akkor nem fog összeütközésbe jutni Batthyány, ha nem vonja ki magát a tanácskozáshoz. Pető Sándor módosítását nem fogadja el, ellenben Csermák módosításához hozzájárul.

Az ezután következett szavazásban a többség a bizottsági szövegezés 5. §-át elfogadja. Pető Sándor módosítását elveti, ellenben Csermák kiegészítő módosítását megszavazza.

A 6. és 7. szakaszt változatlanul elfogadják. A nyolcadik szakasznál Brodi Ernő indítványt nyújtott be, hogy az őstermelőnél állandóan alkalmazottnak tekintessék az, aki az utolsó öt év alatt egy, vagy több gazdánál három évig volt alkalmazásban.

(Vázsonyi Wekerle ellen.)

Vázsonyi Vilmos: A módosítás most már meddő dolog, amikor lényegben már elbuktaták a javaslatot és a mezőgazdasági munkások kimaradtak belőle. Lehetetlen azt követelni egy munkástól, hogy három évig dolgozzon ugyanannál a gazdánál.

Wekerle Sándor vitatkozik Vázsonyival, aki az eredeti javaslatba egyáltalában nem akarta felvenni a mezőgazdasági munkásokat, mert a négy elemivel és a Károly-kereszt jogcímével ugyanis bekerültek volna.

Vázsonyi Vilmos közbeszól: Tudatlanság! (óriási zaj az egész házban.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: A csavargó, a vándorló és megbízhatatlan emberekre gondoltunk s ezért vettük fel a három évet. Kéri az eredeti javaslat elfogadását. Elfogadják.

Szünet után Csizmazia Endre előadó a tizedik szakasznál módosítást nyújt be a fiunei választókra vonatkozólag.

Tisza István gróf ellenzi a módosítás elfogadását, mert az ellenkezik az évezredes magyar közjoggal. A Ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 11-ik szakasznál Pető Sándor és Vázsonyi Vilmos módosításokat nyújtanak be. Vázsonyi ez alkalommal védelmezi a szabadság büntetések felfüggesztését szabályozó rendelkezését. Az ő igazságügyministersége alatt rendkívül szigorúan kezelték ezt a kérdést.

Jakabffy Elemér: Hát Strasszerné! (célzás arra, hogy a nagyváradi kórházzsállítás bünpörnek több évi fegyházra ítélte ezt a vádlottját szabadlábra helyezték. A szerk.)

Vázsonyi Vilmos: Erről is fogok beszélni. Egyenesen megöltöttem, hogy árdrágítókat és hadseregszállítási csalókat szabadlábra helyezzenek. Azért kellett a rendeletet kiadni, mert az előző kormány 30.000 pert indított, ugynevezett „csapatos lopások” miatt. A román betörés után tudniillik oly tömegesen tulajdonították el a menekült lakosság ingóságait, hogy meg kellett indítani az eljárást, de ennyi embert egyszerre becsukni nem lehetett. Strasszernét, akinek ügyéről, különben már Sebes Dénes államtitkár nyilatkozott, azért helyezték szabadlábra, mert részint büntetésének nagy részét már leülte, másrészt pedig orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy súlyos beteg. Ez az

ügy soha elém nem került — mondotta — senki nálam nem járt az érdekében, de az államtitkáromat nem akartam dezavualni.

Jakabffy Elemér: Vázsonyi rendeletének megjelenése után mindjárt meglehetősen állapítani, hogy ebből baj lesz. 255 hadseregszállítóknak adott kedvezményt, olyanoknak, akiket nem lett volna szabad kereszteni a börtönből.

Az ülés folytatását ezután délutánra halasztotta az elnök. A Ház este nyolc óráig eljutott a 87-ik szakaszig. A vitában csak a demokraták és a miniszterelnök vettek részt. A vitát holnap folytatják. A jövő héten nem lesznek ülések.

A képviselőház pénzügyi bizottsága kedden foglalkozik a tegnap beterjesztett adójavaslatokkal, amelyek július végéig kerülnek a Ház elé.

Megvádolt törvényhozók.

(A mentelmi bizottság javaslatai.)

A magyar képviselőház nyolc éve al már együtt és nyolc éve törvényhozók olyanok, akik többször szembekerültek már a törvénnyel. Am ezek továbbra is élvezik a képviselők előnyeit, mert ez az önmaga életét meghosszabbító parlament megtűri a maga körében a háborús visszaélések elkövetőit. A mentelmi bizottság most foglalkozott velük. Ime az esetek:

Hitelezési család.

Ivánka Imre országgyűlési képviselő ellen Wolff Gyula fűszerkereskedő 1914 július 16-án bünvádi feljelentést adott be a budapesti főkapitánysághoz, amelyben eladja, hogy 1914 július 6-án megjelent fűszerkereskedésében Kovács Mór ügynök Deutsch Gyula ügynök társaságában, 2000 koronát kértek tőle egy félórás időtartamra kölcsön. Előadták, hogy ezen összegre nem nekik, hanem Ivánka Imre országgyűlési képviselőnek van szüksége, aki megalkudott ékszerészével egy pár briliáns fülbevalóra és ezen összeg az ékszer lefozolásához szükséges. A 32.000 koronaért megvásárolt ékszer az ékszerész 2000 korona foglalt elleneben hajlandó átadni Ivánka Imre országgyűlési képviselőnek, aki azt Kovács Mór által azonnal elzalogosítja, az így nyert összegből visszafizetik a 2000 koronát, a fennmaradó összeget megtartja magának (Ivánka Imre országgyűlési képviselő), a zálogcédulát pedig a közvetítésért Kovács Mór és Deutsch Gyula ügynököknek adja.

Wolf Gyula följelentő hajlandónak nyilatkozott az összeg kölcsönzésére. Elment ugyanaznap délután 3 órakor a Royal-szállóba, ahol Ivánka Imre országgyűlési képviselő már várt rá. A kért 2000 koronát átadta Ivánka Imre országgyűlési képviselőnek és egy órahosszat várt a fülbevalókra. Körülbelül egy óra múlva Ivánka Imre Kovács Mórral azzal jöttek hozzá, hogy a fülbevaló nem volt átvethető, mert a foglalatján még javítások eszközölnödök, ami egy órai munkát igényel. Mikor Wolf panaszkodott és botránnyal fenyegetőzött, Ivánka azzal nyugtatta meg, hogy átadott neki két darab másnapi, 1914 július 7-iki kelettel ellátott 1300 és 1350, összesen 2650 koronáról szóló csekket, azzal, hogy azt váltssa be a Fővárosi Bank és Váltóüzlet Részvénytársaságánál. Mikor másnap ezen csekket nevezett banknál jelentkezett, ott azt a választ kapta, hogy Ivánka Imre csekk számláján már évek óta egy fillér fedezet sem áll fenn.

Följelentést tett Ivánka és az ügynökök ellen és azt később visszavonta, a bíróság azonban folytatta az ügyet, mert hivatalból üldözendő csalásról van szó.

Hamis eskü.

Nem kevésbé épületes Serbán Miklós esete. Serbán Miklós országgyűlési képviselő, mint fogarasi gyakorló ügyvéd, keresetet indított a fogarasi kir. járásbírósnál 1914 április 23-án Rosenfeld Dávid hagyatéka ellen, 16.200 korona tőke és járuléka iránt. Keresetében előadta, hogy Rosenfeld Dávid kliense volt, meghalt 1914 évi március hó 30-án. Hagyatékával szemben egy,

1907. évi augusztus hó 6-án kelt és a járásbírósnak előtt eredetiben is produkált ügyvédi díjlevél alapján 16.200 korona követelése áll fenn. A tárgyalás során beismerte, hogy 1000 korona követelést néhai kliensétől megkapta és ezért keresetét 15.200 koronára szállította le. A díjlevél valódiságának bizonyítása után a járásbírósnak előtt Serbán Miklós esküt tett, mely szerint néhai Rosenfeld Dávidtól sem a kereseti követelésre, sem semmiféle más címen a díjlevél kiállítására után az általa elismert 1000 koronán kívül egy fillért sem kapott. Ez alapon a kir. járásbírósnak Serbán Miklós keresetének helyét adott és Rosenfeld Dávid hagyatékát a 15.200 koronára leszállított kereseti követelés és járuléka megfizetésére kötelezte. Alperesi ügygondnok az ítéletet megfelelően és okiratokat produkált, amelyek tanúsága szerint a díjlevél kiállítására után néhai Rosenfeld Dávidtól összesen 7440 koronát kapott. A brassói kir. törvényszék ez alapon az első bírósági ítéletet megváltoztatta, a marasztalás összegét 5000 korona tőkére és járulékaire szállította le.

A per befejezte után Rosenfeld Aladár gyeregvészmentmikiósi lakos, mint néhai Rosenfeld Dávid örököse, 1914 július 21-én bünvádi feljelentést tett Serbán Miklós országgyűlési képviselő ellen, hamis eskü büntetése miatt, a Btkv. 215. paragrafusa alapján. A brassói ügyészség a vád képviselőtét átvette.

Gabonaeltitkolás.

A harmadik eset egy kis gabonaeltitkolásra vonatkozik. Ezt a mentelmi bizottság nem tartotta komolynak és a képviselőt nem is adta ki.

Pop C. István országgyűlési képviselő ellen feljelentés tétel a lippai járási főszolgabírósnak, mint rendőri büntető bírósághoz, 1915. évi február 29-én a m. kir. pénzügyőrség lippai szakasza által azért, mert nevezett képviselő maros-epéresi földbirtokán foganatosított házkutatás alkalmával a ház padlásán hozzávetőlegesen 30 métermázsza buza, 5 métermázsza liszt és 11 métermázsza zabkészlet találtatott, amelyből csak 26,50 métermázsza buza és 11 métermázsza zab volt a községi előjárásnál készletként bejelentve. Így tehát 350 kg. buza és 500 kg. liszt bejelentellen készletként szerepel a feljelentésben. Feljelentő közegek feljelentésükben megállapítják, hogy feljelentett képviselőnek igénye van gazdaságában a bejelentett 34 személyre 1916. évi február 16-tól augusztus 15-ig 34 métermázsza 68 kg. buzára.

Panaszoltják továbbá feljelentők, hogy ugyan ezen alkalommal a házkutatás foganatosításakor a tengerikörében 8 métermázsza szemes babot és kicsépeletlenül legalább 4 métermázsza babot találtak. A községi előjárásnál készletként 4 métermázsza bab volt bejelentve és így mintegy 8 métermázsza feleslegként mutatkozik.

Ezzel szemben a képviselő azt hozta föl, hogy háziszükséglete és a feltárt mennyiség között csak nagyon kis különbség volt. Nem mérték meg a gabonát és így nem is volt alapos a feljelentés.

A legdrágább aradi telkek.

(Az adókvető bizottság felfelé holtál.)

A telekértékadó kvető bizottság Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma délután folytatta a telkek értékének megállapítását. A mai tárgyalás iránt nagyobb fokú érdeklődés nyilvánult meg, ami érthető is, hiszen a belváros legfontosabb utcáinak telek-komplexumait értékelte a bizottság, amely ma — ugyilátszik — nem volt valami jókedvben, mert a normatívumként magának megállapított amaz elvet, hogy harminc százalékkal enyhíti a javasolt értékeléseket, nem érvényesítette az egész vonalon Sőt ellenkezőleg: a javasolt értékeléseket a bizottság jóval felemelte, amint az alábbiakból kiderül:

Az Aradi Első Takarékpénztárnak Deák Ferenc-utca 42. szám alatti házáat az előadói javaslat négyszögölenként 400 koronára értékelte. Ez kétségtelenül magas összeg és senkinek sem tűnne fel az értékelésnek ez a foka, mert a ház a Deák Ferenc-utcára, Andrassy-térre és a Weitzer János-utcára néző fronttal bír. A bizottság azonban keveselte ezt az értékelést és kerek száz percenttel magasabban értékelte a telket, vagyis kimondotta, hogy a telek négyszögöle nem 400, hanem 800 koronát ér. Ez a telek tehát a bizottság értékelése szerint a legdrágább telkek Aradon.

Ugyancsak magasabban értékelte a bizottság a Fehér Kereszt-szálló telkének értékét. Az előadói javaslat szerint a telek értéke négyszögölenként 400 korona volt. A bizottság azonban kerek ötven százalékkal magasabban értékelte a Fehér Kereszt telkét, amelynek négy szögöle a bizottság szerint most 600 koronát ér. Felemelte a bizottság a Vadászkiirt-szálló telkének értékét is négyszögölenként 220 koronáról 250 koronára.

Tedeschi Viktor Weitzer János-utca 1. számú házának négyszögöle az előadó szerint 300 koronát ér, a bizottság azonban úgy találta, hogy sokkal értékesebb és felemelte az értékét 400 koronára.

A Neuman Testvérek-cég palotájának ér-

tékét az előadó javaslatával szemben négyszögölenként 500 korona helyett 550 koronában állapította meg a bizottság. Özvegy Tolnai Jánosné házának négyszögöle az előadó szerint 300 koronát ért. A ház a Petőfi-utca és Andrassy-tér sarkán van. A bizottság nem tudni, mely okból 350 koronára értékelte a telek négy szögölét. Demján Aurél dr. Deák Ferenc-utca 30. szám alatti háztelkének értékét is felemelte a bizottság négyszögölenként 200 koronáról 220 koronára. Az Ingatlanforgalmi Bank Kazinczy-utca 1. számú háztelkének értékét négyszögölenként 200 korona helyett 220 koronában állapították meg. Végül Éles Béla dr. és Éles Géza dr. Weitzer-utca 3. szám alatt levő házának értékét négyszögölenként 300 korona helyett 320 koronában állapították meg.

De kegyelmet is gyakorolt a bizottság és pedig a következő esetekben: Réthy Viktor Andrassy-téri házának értékét 180 koronára szállította le a javasolt 250 koronával szemben. Fischer Eliz Andrassy-téri palotájának értékét négyszögölenként 400 koronában állapította meg az előadó, a bizottság az értéket leszállította 300 koronára. Rosenfeld Hermann Apponyi Albert-körúti házának értéke négyszögölenként 200 koronáról 130 koronára szállt le. Adelman Ádám Deák Ferenc-utca 4. számú háztelkének értéke is kisebbedett és pedig 220 koronáról 180 koronára. Antal Zsigmondnak az Erzsébet királyné-körút 12. szám alatt volt háza telke. Az előadó szerint a telek négyszögöle 250 koronát ér, a bizottság ezt túlmagasnak tartotta és 120 koronában állapította meg. Salamon Samu tanár Erzsébet királyné-körúti háztelkének értékét 220 koronáról 150 koronára, Szalay Károly ügyvéd Fábán-utcai háztelkének értékét 140 koronáról 100 koronára, Mann Adolf dr. Kazinczy-utcai háztelkének értékét 150 koronáról 80 koronára, Steinitzer Pál dr. ügyvéd Kölcsey-utcai háztelkének értékét 250 koronáról 160 koronára, Haszlinger Ferencé könyök-utcai háztelkének értékét 150 koroná-

ról 90 koronára, Bíró testvérek Petőfi-utcai háztelkének értékét 150 koronáról 100 koronára szállította le a bizottság.

A mai tárgyaláson egyébként a telekértékelések utcák szerint a következők voltak: Deák Ferenc-utca 90—800 koronára, Révay-utca 70—120 korona, Fábán Óábor-utca 100—220 korona, Kazinczy-utca 70—220 korona, Weitzer János-utca 100—400 korona, Kölcsey-utca 70—200 korona, Salacz-utca 180—200 korona, Andrassy-tér 160—510 korona, Tabajdy-utca 120—180 korona, Petőfi-utca 70—120 korona, Erzsébet királyné-körút 90—180 korona, Apponyi Albert-körút 90—130 korona.

Julius 19-én pénteken a Varjassy Lajos, Pöltenberg Ernő- és Kálvin János-utcák háztelkeinek értékelésére kerül a sor.

Elzárásra ítelt rendőrtiszt.

(Ardrágitás borssal.)

Bécsből jelenti tudósítónk: A bécsi törvényszék felelővíteli tanácsa ma vonta felelősségre árdrágitásért Zverina Károly dr. rendőrkommisszáriust, Kozlicsek Károly rendőrmestert, Löbl Antalt, Flögel Pál hivatalnokot, Küffner Károly pék mestert, Koci Ferenc vendéglőst és Hackl Antal utazót.

A vádirat szerint Zverina Károly dr. az élelmiszerbeszerzés vezetésével volt megbízva, amely lyel a rendőrség alkalmazottait látták el. A háboru kitörése után hatáskörét kibővítették. Egy alkalommal valaki azt a megfigyelést tette, hogy a rendőrség élelmiszerraktárának udvarát egy áruval megrakott kocsi hagyja el, amelyet Löbl és Kozlicsek kísérték s a Ferenc József pályaudvar felé haladtak vele. A hatóság figyelmessé tétele után megindított vizsgálat a következő eredményre vezetett: Kozlicsek jóismerőse volt Küffner péknek és egy napon tudatta dr. Zverinával, hogy a péktől borsot lehet venni kilogrammját 28 koronáért s hogy ebből a vásárból minden kilogramm után egy korona 50 fillér hasznot húzhatnak. Megrendeltek tehát 100 kilogramm borsot, amelyről a pék 28000 koronás számlát nyújtott be és a két hivatalnok 150—150 korona jutalomban részesedett. Az elsőt nemsokára egy 200 kilogrammos rendelés követte, amelyből Zverina és Kozlicsek 300—300 koronát kaptak.

Zverina dr. azonban belátta, hogy nincs szükség erre a nagy tömeg borsra s azért igye-

Gyüölök a norvégek a németeket.

„A háboru túlságosan nehezen lenne elviselhető, ha nem lennének ujságaink“, mondják a norvégek. A semleges olvasó, — mert ilyen is van Norvégiában, — reggel és este átlapozza az 6 megszokott ujságait és élvez. Mielőtt leülne kávéasztalához, már előre kíváncsi, hogy milyen ugynevezett szellemi fegyverekkel semmisítik meg lapjai ismét a németeket. Ő tudja ugyanis, hogy ez a program ma, tegnap és minden nap. Tudja, hogy ennyi és ennyi nagy szellem, ennyi és ennyi redakció állandóan azzal foglalkozik, hogy bármilyen nagy siker után is, a németek rettenetes vereségét mutassa ki. Tisztába van azzal, hogy a borzalmas éhínség azt jelenti, hogy a kenyéradagokat leszállítják olyan mértékben, ahol Norvégiában már régen állanak és hogy a tíz ember sztrájkja mit jelent. Az olvasók többsége mindezt tudja és őszintén élvez.

Ha elolvassuk a norvég ujságok többségét, valóban csodálkozunk kell azon a németekkel szemben megnyilvánuló ellenszenv, amely a norvég sajtót áthatja. Mondhatni tullicitálják az angol és francia sajtót is. Ugy látszik az entente sajtóorganumok áthatva hivatásuk komolyságától, becsületesen mérlegelik az ellenfél viszonyait s átengedik a piszkolódást semleges barátjuknak.

Akinek ilyen mindenre kész segítő társa van, annak nem kell a saját kezéthemocskolni.

A nyugaton megindult nagy offenziva óta a norvég lapok többsége valósággal kétségbe van esve. Siratják Franciaországot, ezt a szerencsétlen állmot, amelyet a hosszas hadakozás teljesen elpusztít. A megnyilvánuló rokonszenv egy pikáns meglepetéssel is szolgál. Az egyik lap vezércikke felhívja az entente államokat, hogy mielőbb Páris és Franciaországot kitennek a megsemmisülés veszélyének, jelentsék már végre ki, hogy miért harcolnak. Ez azonban csak egy fehér holló volt a sok fekete között. A lapok többsége ma is egy eljövendő nagy entente ellenoffenziváról álmodozik, amely majd teljesen megtöri a németek európai hatalmát.

Többnyire a legneveltségesebb hírekkel találkozzunk, amelyeket ha később meg is cáfolnak, de ennek a cáfolatnak az értékét erősen redukálják. Ha az entente jelentések néhány fogolyról számolnak be, ezt Norvégiában mint kiszámíthatatlan győzelmet könyvelik el, mikor pedig a németek 500—1000 négyszögkilométeres területet foglalnak el és 50000 foglyot jelentenek, akkor a norvég sajtó szerint „a harcok tovább folynak nyugaton“.

Folytathatnánk a hasonló példák felsorolását a végtelenségig, ki tudnánk azt is mutatni, hogy a németeknek a következő hónapokban

már nem lesz egyetlen egy katonájuk sem, hogy az éhínség kipusztítja a német birodalom egész lakosságát, hogy közeleg az idő, amikor a gyűlölt germánok meg kell hogy adják magukat, de ez nagyon is messzire vezetne. Nem akarunk nagyobb fontosságot tulajdonítani az ilyen sajtóhadjáratnak, mint amelyet az valóban megér. Kétségtelen, hogy az olvasók egész sora hisz az ujságjaiban és így kétségtelen az is, hogy a norvég olvasó közönség egy része minden nap azzal a biztos reménnyel veszi kezébe lapját, hogy abban a békéért és kegyelemért könyörgő németekről fog hangzatos cikkeket olvasni. Azonban a többség szívesen és jólesően nevet. Mert ha például a magyar honvédelmi miniszter beszédének azon részét, amelyben arról számol be, hogy az olaszok 12,000 foglyot ejtettek, nagy, kövér betűkkel kinyomva látják és ugyanazon lap másik oldalán az osztrák-magyarok részéről elfogott 50000 olaszról szóló jelentés kevésbé feltűnő, kis betűkkel jelenik meg, akkor az elfogulatlan olvasót természetesen nem a leghízogóbb érzés tölti el. S végül vigasztalhatjuk magunkat azzal, hogy a könyven hívők száma valóban nem nagy és ha a norvégek többsége saját ujságait nem veszi komolyan, erről a németek igazán nem tehetnek, ezen változtatni a norvég sajtó feladata.

Kezelt annak nagy részén tudni. Sikerült is vöket szerezni, akiknek 32 koronáért adták el a bors kilogrammját. A nyereségen társaival megosztozott.

A mai tárgyaláson Zverina dr. beismerte, hogy a bors kilogrammjá után egy korona 50 fillér províziót kapott s azt is bevallotta, hogy a 28 koronáért vett árut 32 koronáért továbbította, de hivatkozott arra, hogy akkor már annyi volt annak az ára és kijelentette, hogy kis fizetése tette gyengévé a kísértéssel szemben.

A bíróság dr. Zverinát egy hónapi, Löbl Antal három heti és Kozliceket 14 napi elzárásra ítélte. Flögl Pált és társait az ellenük emelt vád alól felmentette a bíróság.

MŰVÉSZET

Színházi műsor:

Péntek, szombat: Ugyanaz.

Hadifogoly.

(Bemutató az aradi nyári színházban.)

A „Hadifogoly” kétségtelenül egyik legjobb színműve — ahogy a szerző nevezi vigjátéka — Hevesi Sándornak. A nemzeti színházban szokatlan nagy sikert ért el, 31-szer játszották a múlt télen és az emlékezetes színházi vágta el színházi karrierjét. Irodalmi sikere még számottevőbb, beavatottak szerint csak napok kérdése, hogy nyilvánosságra hozzák az ezidei akadémiai gróf Karácsonyi-díj nyertesét, mely nem lesz más színmű, mint a mit az aradi színház a mai nap nagy kánikulás melegében bemutatótt... A fővárosban Bolse Viki és hasonló zsánerű dolgok hűtik le a túlfűtött temperaturát, nálunk most megy egy ilyen értékes, súlyos irodalmi mű, egy olyan hatalmas, nagy magyar színésszel, mint Pethes Imre. Ha a bemutató télen ért volna bennünket, sokáig beszélhetnénk Hevesi Sándor finom dialógusairól a középkor spanyol császári udvaráról, a sima képmutató államférfiakról, egy temperamentumos király gyönyörű idealizmusáról és Károly császár komoly, férfias karakterének pethesi súlyáról.

A darab színműnek indul. Az első felvonás után joggal híhetjük, hogy valódi történelmet kapunk. Komoly dolgokról van szó. Károly császár hadai az olaszországi győzelem után királyi fogollyal térnek haza Madridba. I. Ferenc, a franciák büszke uralkodója Madridba jön mint „hadifogoly”. Ferenc, Európa első gavallérja, a nők imádotja körül a börtön hideg levegőjében egy bájos szerelmi történet fejlődik ki, hőse a két nagy ember, a német római császár és a francia király és a diplomácia minden mesterkedése dacára szeretni mernek, szívük lelkük lesz azoknak az embereknek, a kik az udvari élet felhői között csak az államrezont ismerik... És a fejedelmek színjátékának ugyanaz a vége, mint más szimpla polgári tárgyú darabnak, a házasság. A politika és szerelem összeütközik, Amoré lesz a győzelem a nagy, hatalmas császárok felett. Itt érzik a vigyázi elem is, szellemes párbeszéd, sima, elegáns, amellet könnyű, sokszor vidám tónus, szórakoztat, lebilincsel.

Az előadás Pethes Imre körül fordult meg. Mai, nagyszerű alakítása felül áll minden dicséte, így csak a legnagyobb magyar színészek tudnak beszélni és játszani. Várnay, a kancellár, mint mindig, ma is elsőrangú, teljesen méltó partnere volt. Kertész Dezső a francia király szerepében lendületes művészi alakításával nagyon tett. Forgács szépen beszélő angol követ volt. Barics gyönyörűen énekelt egy dalt. Győző, Herold szintén jók voltak. Kár, hogy a női szerepeket növendékek játszották.

Mi bármennyire is elismerjük Engel Sári és Kurczér Böske tehetségét, mégis erőn felüli próbálkozásnak tartjuk egy nehéz történelmi levegőjű darabban rutinizott színésznőknek való fellépésüket különösen Pethessel együtt egyszerre a színpadon. Így is szívesen látta őket a közönség és biztatólag tapsolt.

W. K. dr.

Megnyerték a németek a Marne-csatát.

(Meghíusult francia ellentámadások. — Páris bombázása.)

Berlin, július 18. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenté: Rapprecht trónörökös hadcsoportja: Lenstől északra, Villers-bretoonauxtól keletre helyi ellenséges támadásokat visszavertünk. A tüzéségi tevékenység, amely napközben mérsékelt volt, este élénkebbé vált és éjjel Yperntől délnyugatra, valamint a Villers-bretonneauxtól keletre megismételt ellenséges támadások alkalmával időnként hevessé fokozódott. Élénk felelő tevékenység mellett több ízben ejtettünk foglyokat.

A német trónörökös hadcsoportja: Böhm vezéreredes hadserege tegnap egész nap súlyos harcban állott az ellenséges újonnan harcbevitt hadosztályokkal. Több órái tüzéségi előkészítés után a Marnetól délnyugatra fekvő egész arcvonal ellen ismételt nagy, egységes ellentámadásokra indult. Estére a csata javunkra dönt el. A támadások az ellenség legsúlyosabb veszteségeivel omlottak össze; a Mareuiltól délkeletre fekvő kisebb helységekből, melyekbe az ellenség átmenetileg behatolt, öt ellentámadásunk ismét kivetette. Az ellenség a folyó északi partján is hiába kísérelte meg, hogy sikereinket vitássá tegye. Egy Pourcytól keletre fekvő hegyháznak rohammal való elfoglalásánál a védőcsapatot ezredparancsnokával együtt elfogtuk és több ágyut zsákmányoltunk. Rheimstől keletre a helyzet változatlan maradt. Változatlan erejű tüzéségi tűz. Mesugestől északnyugatra az ellenség kisebb támadásokat intézett ellenünk, melyek ellentámadásunkban összeomlottak. Tegnap 23 ellenséges repülőgépet lőttünk le. Jacob had nagy 23-ik légi győzelmét aratta. Lindendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlinből jelentik: Rosner Károly haditudósító a Rheimstől északkeletre folyó harcokról a következőket jelenti a Lokalanzeigernek:

— A császárnak az volt a kívánsága, hogy az új csatát a kitörési nap első pillanatától kezdve csapatai körében élje át. Tizenegyedikén késő este az elkövetkezendő harcok helyére ment és a 15-ére virradó éjszakát egy előre-töltött megfigyelő állomáson töltötte és onnan halgatta a tüzéségi előkészítés borzalmas nyitányát. A császár néhány perccel rohamunk megindulása után kapta az első jelentéseket a vállalkozás kedvező menetéről, ezután egész nap nyugtáig, anélkül, hogy egy percig is pihent volna, a csapatoknál maradt és a mai napot is ott töltötte.

Genéből jelentik: Poincaré elnök tegnap meglátogatta azokat a helyeket, ahol a meszeszohordó ágyuk becsaptak. A lapok tudósításai egyhangulag megállapítják, hogy Párisban állandóan hallatszik az ágyudörgés. A főváros körüli községek lakossága tisztán hallja az ágyuzást.

Hágából jelentik: A Times azt jelenti, hogy az angol csapatok a jelenlegi harcokban nem vesznek részt. Az angol és francia csapatok teljesen különváltak.

A Kölcsey-Egyesület felirásának. A Kölcsey-Egyesület holnap, péntek délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az alapszabályokat fogják módosítani. Az alapszabályok módosításának az a célja, hogy az aradi írók és művészek ereje egyesülhessen a Kölcsey-Egyesület anyagi és szellemi tökéjével és hogy ily módon megerősödjön a Kölcsey-Egyesület Aradon jobban és eredményesebben szolgálhassa az irodalmat és művészetet, mint ahogy a múltban tette. A két kulturális egyesület társulása úgy történik, hogy a Kölcsey-Egyesület alelnökének vezetésével irodalmi bizottság alakul, amelynek tagjai kizárólag aradi írók és művészek lehetnek és amely önállóan alkotja meg programját és választja meg tagjait. Hosszu idő óta folynak a tárgyalások a két egyesület összeolvastása tárgyában. Minthogy azok az okok, amelyek az írók és Művészek Szabadtársulatának létrejöttével közreműködtek s amelyeket a Kölcsey-Egyesület vezetői is ismertek, most már megszűntek, a Kölcsey-Egyesület vezetői megadják a módot, hogy a modern szellem költözék Arad irodalmi életébe. A Kölcsey-Egyesület így megerősödjön végre hozzájárulhat ahhoz, hogy Aradon a helyi tehetségeket pártfogásába vegye és megteremthesse azt a levegőt, amelyben az irodalom fejlődhetik.

Férfi-est a Modern Kabarében. Holnap, pénteken este a Modern Kabaré kitűnő társulata férfi-estét rendez, teljesen új műsorral. Szellemes francia bohózatok, kacagtató és finoman frivol magánjelenetek és nagyszerű duettek tarkítják a férfi-est új műsorát, melynek keretében a társulat valamennyi tagja fel fog lépni Szombaton és vasárnap az új fehér műsor kerül előadásra, melyet ma este is nagy közönség mulatott végig.

A színházi iroda hírei. A Hadifogoly pénteken és szombaton kerül színre a szerző jelenlétében, a ki megívott e két előadásra és kilátásba helyezte jövetelét. — A kórta lány. Komjáthy és Faragó magyar operette vitték el a siker pálmáját a zelmúlt idényben a Városi Színház műsorából. E vidám szövegű és kedves zenéjű operette kerül színre 3-szor egy másután a szinkörben vasárnaptól kezdve, míg vasárnap délután Boh herceg kerül színre.

A Kőlcsey-Egyesület felirásának. A Kölcsey-Egyesület holnap, péntek délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az alapszabályokat fogják módosítani. Az alapszabályok módosításának az a célja, hogy az aradi írók és művészek ereje egyesülhessen a Kölcsey-Egyesület anyagi és szellemi tökéjével és hogy ily módon megerősödjön a Kölcsey-Egyesület Aradon jobban és eredményesebben szolgálhassa az irodalmat és művészetet, mint ahogy a múltban tette. A két kulturális egyesület társulása úgy történik, hogy a Kölcsey-Egyesület alelnökének vezetésével irodalmi bizottság alakul, amelynek tagjai kizárólag aradi írók és művészek lehetnek és amely önállóan alkotja meg programját és választja meg tagjait. Hosszu idő óta folynak a tárgyalások a két egyesület összeolvastása tárgyában. Minthogy azok az okok, amelyek az írók és Művészek Szabadtársulatának létrejöttével közreműködtek s amelyeket a Kölcsey-Egyesület vezetői is ismertek, most már megszűntek, a Kölcsey-Egyesület vezetői megadják a módot, hogy a modern szellem költözék Arad irodalmi életébe. A Kölcsey-Egyesület így megerősödjön végre hozzájárulhat ahhoz, hogy Aradon a helyi tehetségeket pártfogásába vegye és megteremthesse azt a levegőt, amelyben az irodalom fejlődhetik.

Hogy várják a színtársulatot Vársárhelyen!

A színtársulat, amely az idén 15-ik nyarat tölti Hódmezővásárhelyen, évről-évre, mint második otthonába megy, a kedves nyári állomásra. De nem hiába kedvelik a színészek ez egyetlen nyári állomásukat. A szeretet kölcsönös Hódmezővásárhelyen. Mindenféle konkurrencia, tülekedés a szinkör elnyeréseért, vagy pályázaton való kiadásáért megtörnek a közönség osztatlan szeretete mellett a színészek iránt. Ha télen nagyritkán, bevetődik egy társulat, rendszeren üres házak előtt játszik, mert a vásárhelyi gazda azt feleli, ha kérdik, hogy miért nem támogatja a téli színészetet: majd elmegyünk, ha a miénk jön. 15 év óta pályázat se volt a szinkörre. A város érdemes feje ezzel a megjegyzéssel. „hogy ha jó a cseléd, nem kell változtatni” hosszabbítja meg 15-ször az gedélyt.

Az idén már annyira megy a pártolás, hogy mint a mellékelt levél mutatja, eladni való hely nem lesz.

— „Kedves direktor uram! Már most a földszinti bérlét kártyák vannak fogyó félben. Direkte kétségbeejtő, hogy mit csinálnak ezzel a bérletekkel. Eddig több, mint 25 ezer korona bérletet csináltam, a helyzet kétségbeejtő, ugylátszik a színházi oszlopokat is kifogják bérelni. Arra kérem, hogy soraim vétele után legalább 40 sima földszinti bérlétkártyát sziveskedjen címemre azonnal küldetni. Azt hiszem, legjobb lenne, a bérleteket most már beszüntetni, mert nagy a valószínűség, hogy zugolódások lesznek hogy a napi pénztárnál az első sorban 5—6 sorban majd egyáltalában nem lehet jegyet kapni. Ha direktor uram kívánja, hogy a további bérlétezt beszüntessem, úgy kérem arra vonatkozólag szives sürgönyi értesítését. A viszontlátásig szives, köszönti régi hiva Gonda.

HIREK.

A hadifogoly temetése.

A temetések „arany korszaka“ a mi életünk legutolsó négy esztendeje. Talán már nincs is könny, amely folyon, talán már nincs sziv, amely megdöbbenjen abból az alkalomból, hogy örökre elnémult embertársunkat a földbe tesszik. A sablonból mégis kiütöközött az a temetés, amely megkapta ma mindazokat, akik az aradi zsidó temetőben voltak s amelyen egy fogolytársuknak adták meg a végső tisztességet az Aradon tartózkodó orosz foglyok.

Az elhunytat *Spiegelmann* Joachimnak hívták. Élete virágjában 28 éves korában sok száz mérföldnyi távolságban hazájától helyezték örök nyugalomra valamennyiük közös temetőjébe: az anyaföldbe. A kievmegyei Bergyisevszki városából vonult be katonának a hatalmas orosz hadseregbe. A Kárpátokban lett hadifoglyunk az érettségizett fiatalember, akinek hazájában csak egy testvére van. Ezt ő tartotta el, amíg otthon volt, ahol egy kereskedelmi cégnek főtisztviselője volt. Kétévvel ezelőtt Aradra került és a gázgyárba vezényelték, ahol két éven át szorgalmasan dolgozott.

A fiatalember tüdőbajt kapott. Fogolytársai nem hagyták magára a beteget. A katonai parancsnokság engedélyével magánházaiban ápolatták, orvost járatnak hozzá és a gyógyszereket a saját pénzükből vásárolták. Mikor azután állapota nem javult, bevitték a közkórházba, ahol a foglyok költségére kezelték. Gondosan ápolták *Spiegelmann*at, de már nem lehetett megmenteni. Amikor meghalt, fogolytársai kérelmére a katonai parancsnokság megengedte, hogy a hadifoglyok gondoskodjanak elhunyt társuk végtisztességéről. A temetés ma délután folyt le a zsidó temetőben. A temetésen résztvettek az Aradon tartózkodó orosz hadifoglyok, a gázgyár tisztviselői *Schultz* Henrik igazgató vezetésével, aki 200 koronával járult hozzá a temetés költségeihez. Megjelent a végtisztességen a gázgyárigazgató családja is.

A temetési szertartást az orosz hadifoglyok kórusa nyitotta meg. Majd *Vágvölgyi* Lajos dr. főrabbi megható gyászbeszédet mondott, amely a foglyok kijelentése szerint olyan hatással volt rájuk, hogy szem nem maradt szárazon. A sirnál *Dobrin* Izsák orosz kántor énekeit, akiről már megirtuk, hogy hangfenomén. Végül a főrabbi maga köré gyűjtötte az orosz hadifoglyokat és megköszönte nekik azt az emberies eljárást, amelyet elhunyt fogolytársukkal szemben gyakoroltak. Az oroszok meghatottan köszönték meg mindazok jószívűségét, akik lehetővé tették, hogy a hazájától távol elhunyt bajtársukat eltemethették.

— A királynál. *Bécsből* jelenti tudósítónk: A király ma külön kihallgatáson fogadta a hadseregparancsnoksághoz becsztott német császári meghatalmazottat, *Cramon* német táborsernagyt és *Szumay* Sándor báró honvédelmi minisztert.

— Az osztrák parlament munkája. *Bécsből* jelentik: A pártelnökök mai konferenciájában állapodtak meg, hogy holnap befejezik a költségvetési provizórium első olvasását úgy, hogy a provizóriumot szombatn már a bizottság tárgyalhassa. A cseheknek a kormány vád alá helyezési indítványát hétfőn tárgyalják. Ezután a katonai természetű interpellációkra kerül a sor. A miniszterelnök kijelentette, hogy ezeket az interpellációkat csak zárt ülésen lehet tárgyalni.

— Új tanár. Az iskolaszék ma délután *Variassy* Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a Ferenc-téri polgári fiúiskolánál megüresedett tanári állásra *Parkó* Imre segédtanárt választották meg.

— Némethy Károly — főrendiházi tag. A király a hivatalos lap mai közlése szerint újulási *Némethy* Károly dr. belső titkos tanácsos belügyminiszteriumi államtitkárt a Fővárosi Közmunkák Tanácsa einöki állásával járó teendőinek ideiglenes ellátása alól saját kérelmére felmentette s ugyanekkor az 1885. évi VII. törvény cikk 5. §-a alapján a minisztertanács előterjesztésére a főrendiház tagjává élet hosszigan kinevezte.

— Állatorvosi doktorátus. A hivatalos lap mai száma közli az állatorvosi doktorátus szabályzatát, amelyet a király a földművelési miniszter előterjesztésére jóváhagyott. A szabályzat értelmében az állatorvosi főiskola olyan okleveles állatorvosokat, kik az állatorvosi tudományok valamely szakában kiváló képzettséget tanúsítottak és bebizonyították, hogy önálló tudományos vizsgálatokra reátermettek, az állatorvosi tudományok doktoraiává (doctor medicinae veterinariae) avathat. Ez a minősítés az állatorvosi tudományok valamely szakába vágó, önálló vizsgálatok alapján megírt értekezés alapján és az állatorvosi-doktori szigorlat sikeres letévése után nyerhető el. Azok az okleveles állatorvosok, kik ezt a címet elnyernek öhajjtják, a főiskola tanári karához intézett folyamodványt nyújtanak be a főiskola rektorához.

— Eljegyzés. *Véber* János leányát, *Mariskát*, Arad, eljegyezte *Nagygyörgy* Mihály ágyúgyár Győr.

— Cipészek a polgármesternél. Az aradi cipészek küldöttsége *Klein* József szakcsoport alelnök vezetésével ma délelőtt felkereste *Variassy* Lajos polgármestert, aki előtt a küldöttség elmondotta az aradi cipészek bajait. *Klein* József előadta a polgármesternek, hogy egy-egy cipész 35 deka talpbőrt és 6-7 deka bőrhulladékot kapott, már pedig ezzel az anyaggal képtelenek a cipészek fenntartani üzemüket, képtelenek a közönséget kiszolgálni és nem tudnak annyit keresni, hogy családjukat fenntartsák és adójukat fizethessék. A nekik kiutalt anyag arra sem elegendő, hogy a közönség egy napi szükségletét fedezhessék. Elmondotta az alelnök, hogy azelőtt a lánckereskedéjem után még tudtak drágán anyagot szerezni és dolgoztattak, de a cipőrendelet következtében üzemük teljesen pang. Ha a cipészeket ellátják megfelelő anyaggal és kellő munkaerővel, akkor szívesen dolgoznak a cipőrendelet intenciói szerint. Ha azonban sem anyagot, sem munkaerőt nem kapnak, kénytelenek lesznek üzemüket beszüntetni. Arra kérének a cipészek a polgármestert, hasonn oda, hogy a miniszter vagy helyezze hatályon kívül a rendeletet, vagy enyhítse azt. A polgármester kijelentette, hogy panaszukat írásban foglalva nyújtsák be és akkor mindent el fog követni, ami módjában áll.

— A lisztárak. Az Arad sz. kir. város közéletmegzési hivatala által forgalomba hozott liszt árakat tekintettel arra, hogy csak vidékről utaltattak ki és így a szállítási költségek is nagyobbak 1918. évi július hó 17-től kezdve a fogyasztókkal szemben kilogrammonként 3 fillérrel felelelem, illetve a fogyasztókra nézve a tésztaleszt kgr.-kénti árát 1 korona 50 fillérben, a főző liszt kgr.-kénti árát 70 fillérben és a kenyérliszt kgr.-kénti árát pedig 50 fillérben állapítom meg. *Löcs* Rezső.

— Szegény tanulók cipőinek javítása. Felhívjuk a Hasszinger-utcai és Ferenc-téri iskolában járó gyermekek hozzátartozóit, hogy ezen említett iskolák igazgatósága által összeírt tanulók cipőit javítás céljából legkésőbb f. évi augusztus hó 3-áig, a városi cipőműhelybe (Aulich Lajos-utca és Tökölly-tér sarok) okvetlenül juttassák el, mert a később jelentkezők nem lesznek figyelembe vehetők. A közéletmegzési hivatal vezetője.

— Kiténtetések. A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül a 2. honvédgyalogezredben a nagy ezüst vitézségi éremmel *Grün* Mór népfelkelő őrmestert, a kis ezüst vitézségi éremmel másodsor *Csáky* Samu népfelkelőt, a kis ezüst vitézségi éremmel *Laczkó* Tamás, *Bielik* Mihály, *Spanji* Lajos, *Krajcevic* Pál népfelkelőket, *Baranyi* János népfelkelő tizedest, a bronz vitézségi éremmel másodsor *Eherling* Márton, *Parázs* Károly, *Malarik* Pál, *Barla* Tólor népfelkelőket, *Kovács* Sándor póttartalékos tizedest és *Hotovi* József népfelkelőt tüntette ki.

— Adomány a Piave hőseinek. *Domány* József bornyagykereskedő a mai napon a Piave hadseregnek száni természetbeni adományok megváltása címén 100 koronát juttatott a polgármesterhez.

— Késik a lisztkiosztás. Közöltük *Löcs* Rezső helyettes polgármester nyilatkozatát, amely szerint a lisztkiosztás a szállítási nehézségek következtében késedelmet fog szenvedni. A mai napon Elekről másfél vagon nullás- és főzliszt érkezett, ami azonban nem elegendő a közönség egy heti szükségletének fedezésére. A további liszt már utban van és valószínűleg holnap már Aradon lesz úgy, hogy a lisztkiosztás szombaton fog kezdődni.

— Üdvözlét Ukrainából. Az aradi közönségnek és a tek szerkesztőségnek legszívesebben üdvözlétük küldik a távol Ukraina rónaságairól a háziezred önkéntesek kik jelenleg a 29. gyalogezredben teljesítenek szolgálatot. *Weichelt* Oszkár, *Marek* Lajos, *Eftirajic* Sándor, *Baumgartner* János, *Putnoky* Jenő, *Mitykó* Andor, *Irbázi* Lajos, *Szkáts* Gyula, *Rápolthy* Ferenc önkéntesek.

A 28. vadász zászlóalj üdvözlétét küldi Ukrainából. *Nyikorás* János, *Mihucz* Mihály, *Mimikh* Vilmos, *Csizmadia* Károly, *Mihály* György, *Reszer* Ferenc, *Pap* Antal, *Lipót* Zsigmond, *Lukh* János, *Kürti* Pál, *Vigyikán* János, *Malicza* László, *Karsai* József, *Váczi* Jenő.

— Felmentett aradi hentések. Még ez év elején történt, hogy a *Marta* és vaggongyári munkások nem engedték elszállítani két vagon zsirt Aradról, akkor volt a legnagyobb zsír inség a városban és a munkások megtudták, hogy az aradi hentések és Szabolcsi Dezső nagyvágó zsirt akar elszállítani, sőt nagyobb mennyiség van náluk felhalmozva. A rendőség megindította az eljárást a hentések ellen árufelhalmozásért és engedély nélkül való szállításért. A tárgyalás ma nyert befejezést. A hentések és Szabolcsi Dezső egyértelműen azt vallották, hogy ők ne málmozták fel az árut és a náluk levő áruk elszállítására szállítási engedélyük volt. Ők bevásárlói egy budapesti cégnek és a polgármesteri rendelet a másik részére való vásárlást nem tiltja meg. A rendlet ugyanis csak az Aradon vásárolt sertések zsírjának elszállítását tiltotta meg. A bizonyítás kiegészítése miatt többször kellett a tárgyalást félbeszakítani, hogy a budapesti érdekelteket is kihallgassa az ottani kihágási bíróság. *Grumáz* László dr. rendőri büntető bírő ma hozott ítéletet, amely szerint terheltet felmentette a vád alól, mert kihágás nem főrog fenn. Ugyanis joguk volt sertéseket vásárolni és a zsír elszállítására a fiatóság által kiállított szállítási igazolvánnyal rendelkeztek.

— Husz kiló gazdátlan ekrazit. Ma jelentették a rendőségnek, hogy Arad határában körülbelül husz kilogramm robbanó szert találtak. *Redl* István detektív kiment és behozatta s egyben megindította a nyomozást, hogyan került oda a kukoricásba. A kihívott tűzérsgő szakértő megállapította, hogy a robbanó anyag ekrazit és körülbelül elég arra, hogy a várost a levegőbe lehessen vele röpíteni. A nyomozás nagy apparátussal folyik. Aki a veszedelmes anyagot a kukoricásba helyezte, bizonyára nem igaz uton jutott hozzá és nem is igaz uton akar ta értékesíteni. A rendőség keresi az ekrazit — lánckereskedőt.

— Átíestett katonai ruházati cikkek. A katonai rendőség tegnap és ma nagyarányu raziát tartott az Aradon levő tisztító intézetekben. Egy miniszteri rendelet értelmében ugyan is a kincstár tulajdonát képező ruházati cikkeket magáncélra felhasználni nem szabad. Ennek dacára a közönség előszeretettel festette át a katonai ruhákat, sőt nagyon sokan csak is katonáktól vettek ruhát, bluzt, szövetet. A razia felőlelte az összes aradi ipartelegeket. Találtak 15 pokrócot, 4 lepedőt, 16 sátorlapot, 47 köpönyeget, továbbá köpeny bélést, nadrágot stb. Hátizsákok és kenyérszákok is festettek, ebből gyermek nadrágokat és ruhákat csináltak. Az elkobzott katonai javak, melyek most fenn vannak a katonai rendőségen, több mint 25000 korona értékűek. A keimefestők ellen megindították az eljárást, mert tudniok kellett volna, hogy a katonai ruházati cikkeket átfesteni nem szabad.

— Adomány. *Karvajszy* Istvánné Apatelekről 10 koronát küldött a vak katonák javára.

— A kifosztott üzlet újabb kára. Özvegy Nagy Jánosné ma ismétellen feljelentést tett a rendőrségen, hogy a betörés alkalmával a már megállapított 12000 korona értékű cikkeken felül 6270 korona értékű áru is hiányzik. Szövetek, selymek, bluzok, továbbá két zsebkönyv. A betörő szakember lehetett, mert a kevésbé értékes dolgokat kiválogatta és féltette. A nyomozás nagy apparátussal folyik tovább.

A grófnő bundája. Ezzel a címmel közzölt szabadkai tudósítás ügyében az ügyben szereplő uriaszony férje és előkelő állása, tiszteltreméltó édesapja, elmondották, hogy a szabadkai tudósítás legfontosabb részleteiben téves, a való tényállás pedig a következő: Az Országos Kaszinóban nagy estély volt. Rendkívül sokan, körülbelül kétezren jelentek meg. Az uriaszony felsőkabátját a férfi unokatestvére hozta ki a ruhatárból, ahol óriási tolongás volt. Finom, mályvaszínű és szkunkszabású posztókabát volt ez. Az uriaszony fölvette, hazament, betette a szekrényébe és csak két hét múlva vette ki újra, amikor ismét a kaszinóba mentek estélyre. Alig hogy belépett, megszólította az a hölgy, aki a télikabát jogos tulajdonosának nevezte magát. Az uriaszony méltatlankodva szólt:

- Ez az én bundám. A Rácnál vásároltam.
- Az enyém! Én is a Rácnál vettem
- De hát akkor hol az enyém?
- Nálam!
- Hát tessék visszaküldeni és megkapja a magáét.

Az uriaszony másnap vissza is kapta saját bundáját és amikor a két kabát egymás mellett volt, megállapították, hogy valóban a megtevesztésig hasonlítanak. Érthető is, mert pontosan ugyanabból az anyagból, ugyanaz a szücs készítette mindkettőt. Legfőbb az uriaszony bundája mintha valamivel világosabb lett volna. A másik hölgy olyan módon emlegette a bundájának az elvesztését, hogy az esetnek mindenféle híre ment és ezért az uriaszony férje provokálta a másik urihölgy férjét. Szabályszerű jegyzőkönyvet vettek fel 1918. január 20-ikán. A jegyzőkönyv szerint „mindkét családnak a legteljesebb jóhiszeműsége” kiderült és a provokált fél megbízottai kijelentik, hogy „a kabátcserevel kapcsolatban az első meglepetés pillanatában az elcsereülő személyének ismerete híján tett meggyanúsító kijelentéseket csak akkor és addig mondták, amíg az eset összes körülményei, különösen Y-né személyisége felől a kellő tájékozást meg nem nyerték. Amennyiben pedig mások a dolgot nem kellemes világításba akarták helyezni, ez elsősorban az esetnek a társaságban tőlük függetlenül is történt nagymérvű pertraktálására is vezethető vissza... ezt a sokoldalú, rosszhiszeműen elferdített megvilágítást ők maguk is őszintén sajnálják.” A jegyzőkönyvvel így a lovagiasság szabályai szerint elintézték az ügyet és válásról szó sincs.

— **A Kőlcsey-Egyesület** pénteken délután délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart a Kulturpalota könyvtárában, melyre a tagokat ezután hívja meg az elnökség.

— **Bezárult étterem.** Egyik legrégebbi étterme zárult be Aradnak, a Millenium. Régi polgári összejövetelek a fehér asztalnál és boldog lakodalmi ebédek színhelye szűnt meg, hogy helyet adjon a vetítógépnek. Mint ismeretes, a házat egykor nazorcium vásárolta meg, mely nagy tervvel és ambícióval fogja a házat átalakítani. Szálloda, étterem, kávéház, bar, fürdő és mozi egy helyen. Minden kényelem és raffinált szórakozás, amit emberi elme kitalálhat. A konzorcium és a ház volt tulajdonosa között létrejött szerződések egyik pontja szerint, a helyiség még a nyár folyamán átadandó. Ennek a pontnak értelmében Schuch Ferenc ezért 60000 koronát kapott. Most már aktuálissá vált az átalakítási munkálatok megkezdése. Tehát bezárták az éttermet, üresen állnak a termék és elhagyatva a terrasz, ahol langyos nyári éjjelen annyiszor hangzott fel a cigányzene. És átalakul az utca képe, először a mozi jön, azután a nagy modern szálló, fényes termék és zajtalan autók a kapu előtt. Hajlongó portás és frakkos pincérek és mi érezzük, hogy ismét egy lépéssel előre haladtunk. És a fényes ivlámpáknál a régi étterem csak mint egy elűnt kedves, meghitt emlék fog visszatérni.

— **Női kalauzok a Máv.-nál.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az államvasutak igazgatósága elhatározta, hogy osztrák mintára női kalauzokat alkalmaz. Megkivánják tőlük a fedhetetlen előéletet, hogy 18 évnél idősebbek legyenek, hogy négy középiskolát végezzenek.

— **Négy milliót harácsol a gyufa család.** A *Aradi Közlöny* megírta, hogy *Fischer* Móric állítólagos galíciai földbirtokos milyen furfangos módon csalt ki százezreket kereskedőktől és bankoktól. *Fischer* Móric tudvalevőleg egy cin kostársával a pozsonyi állomásfőnökség raktárából bélyegzőt lopatott el, melynek segítségével hamis fuvarleveleket gyártott. Azután hirdetést tett közzé a *Kereskedők Lapjában* és ajánlatokat tett gyufaszállításra. A jelentkező cégekkel olyan megállapodást létesített, hogy a gyufa ellenértékét akkreditálik budapesti pénzintézeteknél és fuvarlevél ellenében folyósítják. Eleinte hat feljelentés érkezett *Fischer* Móric ellen, akkor a kár egy millió korona volt. A budapesti rendőrség tovább nyomozott és újabban még a következő feljelentések érkeztek *Fischer* Móric ellen: *Klein Testvérek* (Munkács) 72.000 korona; *Benedek János* (Kolozsvár) 72.000 korona; *Herzfeld és Spitz* (Makó) 72.000 korona; *Kronmayer* (Budapest) 72.000 korona; *Kurländer és Ullmann* (Nagyvárad) 72.000 korona és *Czitrom testvérek* (Kassa) 108.000 korona értékben. Jelentkeztek még oly károsultak is, akik nem közvetlenül *Fischer* Móriccal, hanem másodkézből kötötték meg az üzletet. Van továbbá a károsultak között számos bank és pénzintézet, amely még nem tett feljelentést. A kicsalt összeg az eddigi vizsgálat szerint négy millió korona. A nyomozás során kiderült, hogy a Máv. pozsonyi állomásfőnökségén június 1-én tünt el a bélyegző. Az esetről az állomásfőnök nem tett feljelentést. Megállapítást nyert továbbá az is, hogy *Fischer* Móric az egész csalást két-három nap alatt követte el. Ez idő alatt vette fel az összegeket különböző pénzintézeteknél. A rendőrség megállapította, hogy *Fischer* Móric az Imperial szállodában lakott. Az itteni bejelentőlapon lévő irás egyezik az elismervényeken lévő irással.

— **Aradi leány öngyilkossága a fővárosban.** Budapestről telefonálja tudósítónk: *Tyápai* János fővárosi erdőőr tegnap estefelé a Nagyhárshegyi erdő hozontos irtásán egy női holttestre bukkant. Nyomban értesítette a főkapitányságot, a honnan *Vincze* Károly rendőr fogalmazó és *Nagy* Kálmán dr. rendőrorvos ment ki a helyszínére. A rendőri bizottság a Mart-féle vendéglő felett, a Nagykovácsi-ut mentén tényleg megtalálta a holttestet, a mely az orvos véleménye szerint *tizenöt-husz napja feküdt ott*. Valamivel feljebb egy bokorban megtalálták a nő ruháit: egy fekete szoknyát és egy bluzt. A ruhárok mellett egy kis üveg feküdt, a melynek alján zöldes folyadék volt. Valószínű, hogy a leány öngyilkos lett. Találtak még a közelben egy imakönyvet is, a melyben a következő bejegyzések vannak: „1917. augusztus *Pencsák Anikó aradi lakos*. Ne keressenek nagyon, hogy ki vagyok. Önként vetek véget életemnek. Egész életemben szerencsétlen voltam, anyám kergetett a halálba.” A holttestet beszállították a törvényszéki orvostani intézetbe és megindult a nyomozás. *Pencsák* Anna jobb iparos családból származott. Szobaleány volt *Bitó* József tábla bírónál, majd amikor kitört a háború, elvégezte az ápolónői tanfolyamot. Eleinte a *Ferenc* téri fiu iskolai kórházban volt ápolónő, majd anyja után felment Pestre. Anyja azonban nem akart semmit sem tudni róla és ez anyjára elkeserítette a leányt, hogy önként megvált az élettől. Valószínűleg régebben foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, legalább is erre enged következtetni az imakönyvben lévő pár sor írása.

— **Nagy arányban csempészik ki a gabonát Bokszeg vidékén.** Kaptuk a következő sorokat: Az „*Aradi Közlöny*” t. szerkesztőségének Arad. Mai lap számukban nevemmel kapcsolatban megjelent „Nagy arányban csempészik ki a gabonát Bokszeg vidékén” című cikkében foglaltakra kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a számba adott nyilatkozatot én senki előtt sem tettem, még kevésbé adhatam felhatalmazást arra, hogy a kérdéses tárgyról Önöket tévesen informálja. Brád, 1918. július 18. *Vas Gusztáv*, főfelügyelő.

Polát bombázták az olasz repülők.

Budapest, július 18. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Az olasz fronton nincs különösebb esemény. Albániában az ellenség érintkezésbe jött biztosító csapatainkkal. *A vezérkar főnöke*.

Július 17-én reggel Polát több ellenséges szárazföldi és tengeri repülőraj támadta meg, amelyek mintegy 200 bombát dobtak le. A bombázásnak két halottja van (polgári munkások) és több sebesültje. Az anyagi kár jelentéktelen. *Flotta-parancsnokság*.

Rómából jelentik: Az olasz tengerészeti vezérkar főnöke jelenti:

A múlt éjjel két tengerészeti léghajónk több mint ezer kilogramm robbanóanyagot dobott látható eredményel. Sok katonai berendezéseire és a kikötőben állomásozó hadihajókra. A védő-üzemeknek fényszorók által támogatott erős tevékenysége ellenére sértetlenül értek vissza kikötő helyeikre. Reggel számos tengeri repülőgépnünk Polát ismét jó hatással támadta meg. Az egész repülőraj sértetlenül tért vissza. A közép-Adrián szerdán hasonlóan élénk repülő tevékenység volt. Ágostia szigetén bárkákat és a védő berendezéseket eredményesen bombáztuk. Valamennyi gépünk sértetlenül tért vissza.

TÖRVÉNYSZÉK.

Felmentés nyolc évi börtön helyett.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A mährisch-ostrau-i tábori törvényszék 1915. augusztus 15-én tizennégy napi tárgyalás után *nyolc évi súlyos börtönre* és tiszti rangjának elvesztésére ítélte *Nekluk* Emil szolgálatonkívüli hadnagyot, aki csalással és hivatalos hatalommal való visszaéléssel volt megvádolva. Ugyanez a haditörvényszék *Reimann* Jaroslav főhadnagyot, aki szolgálati ügyben ajándékot fogadott el és zsarolt, megfosztotta tiszti rangjától és *három évi súlyos börtönre* ítélte. *Nekluk* hadnagy terhére írták, hogy mint a krakói katonai parancsnokság autöreferense 1915-ben, a krakói Benz-Filiale egy gumi szállítása alkalmával, hamis jegyzőkönyvet vett fel, ami által a kincstárt körülbelül 800.000 koronával megkárosította, *Reimann* főhadnagy pedig, mint a krakói autókülönítmény vezetője, ugyanettől a gyártól nevelésesen olcsó árban vett át egy autómobil.

A haditörvényszék ítéletét az illetékes parancsnokság megerősítette és a két tisztet büntetésük letöltésére átkísérték a theresienstádt-i fegyházba.

A két elítéltnék az volt az első dolga, hogy a fegyházból még 1915. év decemberében beadványt készítettek a hadügyminiszterhez és az osztrák honvédelmi miniszterhez, amelyben perük újrafelvételét kérték. A haditörvényszék aktáinak felülvizsgálása alkalmával a legfelsőbb katonai ügyészség szükségét látta egy újrafelvételi eljárás folyamatba tételének, a melynek az volt a vége, hogy a legfelsőbb katonai bíróság megváltoztatta az ítéletet. *Reimann* főhadnagyot a vád mindkét pontjára nézve, amelynek alapján elítélték, *felmentette a bíróság*, *Nekluk* hadnagyot pedig csupán hivatalos hatalommal való visszaélésben mondotta ki bűnösnek és ezért eredeti büntetését három évi szigorú börtönre szállította le. Miután *Nekluk* hadnagy a három évet már letülte, a legfelsőbb bíróság ezen újabb ítélete alapján büntetését kitöltötte és most szabadon bocsájtották.

§ **Tihanyi Irma fegyházbüntetése.** Budapestről telefonálja tudósítónk: *Tihanyi* Irmáról kell most újra megemlékezni abból az alkalomból, hogy a kuria ismét foglalkozott a bűneivel. *zajos* multu hölgy legutolsó szereplésének színhelye *Rutka* volt. *Sturdza* és *Kuc*sora grófnő nevek alatt szélhámoskodott. Postafiókot bérelt a város körüli nagyobb községekben és ide küldette bécsi nagykereskedőtől és ékszerészektől rendelt árukat. Természetesen hitelbe vásárolt, sohasem fizetett. A családok csakhamar kiderültek, s a bíróság a szélhámos asszonyt két és fél évi fegyházra ítélte. A kuria ma foglalkozott az ügygel és *Tihanyi* büntetését *négy évre emelte fel*.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Cernin az idegen célokért folytatott háboru ellen.

Bécsből jelentik tudósítónk. Az urakháza mai ülésén Czernin Ottokár gróf volt külügy-miniszter felszólalt és rendkívül érdekes beszédet mondott.

— Az a benyomásom — mondotta, — hogy politikánknak az a hibája, hogy más irányt követ a kül és más a belpolitikában. A külpolitikában hála Istennek a német irányban tartunk, a német szövetség mélyítésén, kiépítésén dolgozunk. A belpolitikában a multat illetőleg lehetetlen irányról beszélnünk. A belpolitika területén lavirozás volt azzal a szándékkal, hogy a költségvetés számára majoritást találjanak.

Csak Galiciának az osztrák országtömbből való kihasítása vezetett bennünket döntő lépéssel előre.

Ingadozó belpolitikánk megfosztja a tria ellenálló erejétől. Bátorítja ellenségeit, akik egész nyíltan a birodalom forradalomba kergetésén dolgoznak.

— Nem mindig volt ez így. Amíg az entente remélte, hogy Németországtól bennünket elszakíthat, külön békére kényszeríthet, jóakárával kezelte. Csak mióta meggyőződött arról, hogy mi gaztetre képtelenek vagyunk és hogy mi a védelmi háborut Németország érdekeiért éppen úgy végig folytatjuk, mint a magunk érdekében, a protezsálás helyett, a forradalomba való kergetés kísérlete lépett. Most tehát tudjuk, hogy mivel állunk szemben és nem szabad strucc politikát folytatnunk, hanem erőteljesen kell azon irányok ellen küzdenünk, amelyek az államot szétszakítják.

A monarchia addig, míg a háboru tart, csak Németország szövetségese, vagy ellensége lehet, de sohasem lehet semleges.

— A monarchia semleges szerepe azt feltételezné, hogy mi se német csapatokat, se nyers anyagot ne engedjünk keresztül Németországba. E feltétel nélkül nem kapunk békét az ententétől, általa pedig elszakadunk Németországtól. Az egyik bombát a másikval cseréljük fel. Ezt nem kormányunknak, sem birodalom más mértékadó helyének nem mondom, mert hála Istennek valamennyien egyek abban, hogy a szövetség fenntartandó. Azonban mondom ezt azon felelőtlen egyéneknek, akik nem hagyják abba — el Németországtól — kiáltásukat.

— Mindazt mellőzöm, amit a becsület és a szövetséges hűség követel meg. Csak azt az egyet mondanám, hogy komisszág elég történt a világtörténelemben, azonban emellett, ha ostoba is volt, akkor... (Derűtség. Helyeslés.)

— Belpolitikánk azonban szövetséges viszonyunknak is ártott. Az a tőke, amelylyel a külügyminiszter a baráti külföldön dolgozik, a neki nyújtott bizalmi hitel. E hitel mértéke azonban nem kizárólag a miniszter személyétől függ, azt is hinni kell, hogy amit ő ígér, tényleg meg is tudja tenni. Hogyan higyjék el azonban egy osztrák-magyar külügyminiszternek például Berlinben azt, hogy Ausztria mindenben támasza Németországnak, ha a cseh és délszláv mozgalmakat látják, ha a szlávoknak minden német elleni gyűlölettől áthatott támadást olvassák és ha emellett

olyan osztrák kormány trónol, amely

mindent egyenlő atyai s pártatlan szeretettel öleli át.

A belpolitika megszünteti a külpolitikát és így nem jutunk tovább

A nép millióinak ajkán egyetlen kérdés lebeg: Mikor lesz béke?

Ez az a kérdés, amely mindenkit eltölt. A háboru végeredményben Németország és Anglia közötti párbaj. Abban a pillanatban, amelyben Németország és Anglia megtörik egymást, a világháboru véget ér, a francia és olasz hódító utópiák ellenére.

Berlinben teljesen korlátlan bizalmat kell bírunk, csak ha Berlinben az a szilárd meggyőződés áll fenn, hogy mi feltétlenül becsületesek vagyunk és a német érdekeket éppen úgy képviseljük, mint a mi érdekeinket, csak akkor fogja Németország megengedni, hogy a béke koncertben az első hegédiim játszunk. Itt van tehát azon legfontosabb pontok egyike, a melyek kívánatosá teszik előttem azt, hogy a belpolitika a külpolitikával azonos irányban haladjon. Mégegyszer mondom: a miniszterelnök legutóbbi fejtegetései alapján az a reményem, hogy ez be is fog következni.

Ha Németországhoz való szövetségünket és a német érdekeket úgy akarjuk kezelni, a mint kell, akkor ismerni is kell azokat. Ismernünk kell azokat a hadicélokot, amelyekért a háborut folytatjuk.

Nem intézek kérdést ez irányban a miniszterelnökhöz, úgy sem kapnék rá választ. De remélem, hogy a külügyminiszter is ismeri azokat. E célok csak védekező természetűek lehetnek.

Ausztria népe sohasem értenék meg, hogy ezt a borzalmas háborut idegen államok hódító vágyáért hosszabbításuk meg és ennek sejtése egymagában veszélyeztetné a szövetséget.

A hadviselő államok kormányai egymás befelelőteleit megvizsgálhatnák, azonban egyik se akar velük előállani. Már pedig lehetne kibontakozást találni, ha mindkét csoport irásba foglalná azokat és egy semleges hatalomnak adná át, a mely megítélné, hogy ez alapon lehetséges-e meg egyezés. Vajjon ez a pillanat elérkezett-e, és csak illetékes helyen tudhatják.

Beszélt ezután a lengyel kérdéstről. Azokat a határokat, amelyekről a lengyelek ma álmodnak, sohasem fogják megkapni. Eljön majd a nap, a mikor az urak szerényebbek lesznek és megelégszenek, ha az egységes lengyel királyság egyáltalában létrejön.

Azzal fejezte be érdekes beszédét, hogy nem bántja az ellene elhangzott sok kritika, de bántaná, ha nem mondta meg volna valaha nyíltan, amit igaznak tart.

LEGUJABB HIREK.

Erkezett éjjel 3 órakor.

— Vád alá helyezték a Bratianu-kormányt Bukaresiből jelentik: Avarescu tábornok pártívei a kamara mai ülésén tiltakoztak a Bratianu-kormány vád alá helyezése ellen. A tiltakozás elhangzása után névszerinti szavazás következett, amelynek eredménye az, hogy a kamara nagy többsége elfogadta a vád alá helyezési indítványt és vizsgáló bizottságot küldött ki.

— A zsidó-kérdés Romániában. Bukarestből jelentik: Teodorescu képviselő a Luminá-

ban megfámaítja a Kormányt a zsidó-törvény, nem megfelelő volta miatt. Azt hangsúlyozza, nem szabad követelményként felállítani, hogy az állampolgárságot kérő szülei is Romániában születettek legyenek, elég ha romániai lakosok voltak.

— Pusztító tajfun Japánban. Chiassóból jelentik: Az olasz lapok jelentik: Heves tajfun déli Japán egy részét, továbbá Lupen, Kin-Sin és Siloku szigeteket teljesen elpusztította. A kár óriási. A folyók kiléptek medrükből. A vasút és táviró összeköttetés megszakadt.

ARADI PROBLÉMÁK.

Igazságok Ujaradról.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Becses lapjában igen érdekes vita folyik most Ujaradról és annak lakosságáról. Érdekes ez a vita azért, mert ebből az tűnik ki, hogy igen sokan vannak, akik itt laknak Ujarad tözsomszédságában, élvezik ennek a becsületes, munkás, pártatlan szorgalmu lakosság véres verejtékének gyümölcseit, de nem az elismerés, a hála, hanem a sértő guny szavával emlékeznek meg arról.

En számtalanszor voltam Ujaradon. Végigjártam az egész községet, találmra benyitottam egyik másik házába s mindenkor előzetesen, szives fogadtatásra találtam. Igaz, hogy én, amikor az ujaradi „svábhöz“ beléptem, tisztában voltam azzal, hogy a sváb jelző alatt nem egy tudatlan, elmaradt, buta paraszthoz lépek be, hanem egy ősi szokásaihoz, erkölcsihez ragaszkodó, kiváló szorgalmu lakoshoz e hazának, talán minden nyelvű között a legszorgalmasabbhoz. En mindig igaz hála érzetem Ujarad lakosai iránt és ismerőseimet biztattam, ne sajnálják a fáradságot, jöjjenek el velem, nézzék meg, hogyan kell élnie, dolgoznia az embernek, hogy az emberi jelzőre méltó legyen. Teljesen igaz, amit „Ujaradi“ ír. Az asszonyok dolgozik ott a hadbavonult férfiak helyett, de dolgozik örömmel, mert ennek a népnek eleme a munka. Ennek a sokszor lekicsinyelt svábnak köszönheti Arad és az ország igen sok városa, hogy nem nélkülözött, nem éhezett. Mindenki, aki egyszer látta azt, miként használ ki Ujarad népe minden talpalattnyi földet, hogy munkálja, öntözi földjét, mint termeli melegtágyai ban nekünk a korai zöldségféléket, úgy miként én, meg fogja hajtani az elismerés zászlaját e rendkívüli emberfaj előtt. Rend, tisztaság, becsületesség jellemzi őket, munkájukban nincsen szünet. Mig mi nyugodtan alusszuk az igazak álmát, ők szabályozzák melegtágyaikat, gondozzák állataikat s már a hajnali órákban mázsányi terhökkel jönnek be Aradra, hogy ellássanak bennünket a szükségességekkel.

Meglepetéssel fogják tapasztalni, hogy ott ökolnyi gyermekek együtt dolgoznak anyjukkal, testvéreikkel és hogy akárhány svábnak villamos kutja van és istállója van olyan rendes és tiszta, mint akár melyik városi lakosozoba. Szokjuk meg azt és tanuljuk meg, hogy a sváb elnevezés alatt egy értékes, megbízható, hazafias, dolgozó, értelmes nemzetiséget kell értenünk e hazának. Amikor pár év előtt Bécs egyik polgármestere járt Aradon tanulmányozni a termény és áruaktár berendezését, az Aradi Közlöny azt az eszmét vetette fel, hogy el kell vinni a polgármester urat Ujaradra és egyik-másik szomszédos német községbe, hogy a saját szemével győződjék meg arról, hogyan fest az a külföldön portált hazugság a mi nemzetiségeink elnyomásáról. Mindannyian igaz örömmel állapíthattuk meg, hogy bár ez a nép ősi szokásaiból semmitsem hagyott el, igaz magyar állampolgárnak vallotta magát. A zöme az ősrégi németen kívül szépen, tisztán, folyékonyan beszélt a magyar nyelvet. A zádortaki bíró szobájában ott találtuk bekeretezve régi nemesi oklevelét, elmondotta, miként vándoroltak be ősei Németországból hozzánk, bemutatta családtagjait, ezek között egy tisztként fegyvergyakorlatot teljesítő ügyvéd fiát. Elmondotta, hogy magyar hazájukon szeretettel csüggnék, boldogak, megelégedettek, rendezett viszonyok között élnek. Azokat, akik ez alkalommal első ízben voltak Ujaradon, meglepte az, hogy a házakat sehöl kerítés egymástól el nem választja, nincs ott arra szükség, őrzi ott minden polgár becsülete a másik vagyonát.

Nem egyszer voltam az ujaradi képviselőnél, Philipp János úrnál, szép, tisztá, rendes háza, kertje, udvara, istállója, jól gondozott állatai örömmel töltik el a szemlélőt. De azokat, akik a munkát legjobban megbecsülik, legjobban az lepí meg, hogy felesége, leánya, veje mind ott dolgozik és végzi ugyanazt a munkát, amit a szomszédok és épen úgy hordják a piacra terményeiket, mint akárki más. A képviselő szép, megtermett vállas férfiú, intelligens egyén, olyan tökéletesen tisztán beszél magyarul, mint akármelyik született magyar. Akik ezeket az embereket lekiécsinylik, magukról állítanak ki szegénységi bizonyítványt. Józan, eszes, öntudatos emberek azok és ha nem kérnek belőlünk, ugyan ki fog azon csodálkozni.

Hehs Vilmos.

Beleg kuplé — a „spanyolról.”

(Fantazmagória rendőri beavatkozásról.)

A spanyol betebség, amelynek bacillusai már ismerősök vagyunk két magyar orvos jóvoltából, szenvedélyes és elkeseredett harcnak lett okozója. Mindkét ellenfél ismerős Aradon. Az egyik egy hírneves szerző, Vágó Géza énekes, zeneszerző és színész, kit különösen a saját szerzeményeiről lehet felismerni. A másik egy elszánt és bátor rendőrtiszt, aki már attackokban is részt vett.

Tegnap este a művész spanyol beteg volt. Már csak a kabaré színpadján. Énekébe csendesen olvadtak bele a Salacz-utcán keresztül vágató kocsik, úgy, hogy később nem lehetett már a kettőt egymástól megkülönböztetni. Az énekben igen szellemesen volt a spanyol viasz és a spanyol meggy a betebséggel összhangba hozva. És voltak nagyon távoli célzások arra, hogy nemcsak Spanyolországban, de Aradon is ismerték már e bajt régen, de különösen a periferiákon. Szóval borzasztó szellemes volt. A rendőrtiszt, ki e történet másik fő hőse, úgy érezte, hogy ő pirulás nélkül nem hallgathatja ezt a számot, elhatározta tehát, hogy levéte a műsorról. Másnap a hivatalban elmondotta a kabaréban szerzett tapasztalatait. A művész egyik jóakarója azonnal értesítette őt, hogy merénylet készül lelkének dédelgetett kedvence ellen, jó lesz tehát vigyázni, mert hatalmas és befolyásos ellenféllel került szembe, akinek a szava sokat adnak a rendőrségen. A művész hőszen csapta hóna alá a szöveget és szaladt fel a rendőrségre, be egyenesen Greén Nándor főkapitányhoz. A főkapitány először nem tudott szóhoz jutni, később pedig teljesen és megdöbbenve elnémult. A művész ugyanis felolvasta a szöveget. Szemeiben könnyek csillogtak a gyönyörűségtől és elmerült hangjának élvezetében. A felolvasás végén a főkapitány nagyon szelíden fordult a művészhez:

— Mi tetszik?

— Panaszt tesztek és a szövegnek íktatását kérem. Azt mondták erről a szövegről, hogy pikáns. Elégtételt kérek, hogy ez nem pikáns, sőt — teljesen fehér. Bárki meghallgathatja. Ugy sem érli meg.

A főkapitány maga elé citálta a tegnap este inspekiót tartott rendőrtisztet, Rátky Béla fogalmazót. Ez megjelent és pihegve szólt:

— Nekem kifogásom nem volt. Jelentést nem tettem. A darabban még készakarva sem lehet semmit sem felfedezni. Abszolút semmit.

Ki volt tehát az intrikus? A nyomozás tovább folyt. És a szálak, a nyomok odavezettek a

már említett rendőrtiszthez. Ő azonban kijelentette, hogy jelentést nem tett, nem is tehetett, mert az ügyeletes nem is volt. Ő csak a magánvéleményét mondta el. Ez pedig még nem jelenti azt, hogy a darabot le kell venni a műsorról. A főkapitány megnyugtatta a művészt, hogy nincsen semmi baj, semmi vész. Lehet tovább is előadni, ő a maga részéről semmi kifogást nem emel ellene. A művész tehát boldogan csapta hóna alá ismét a kéziratcsomót. És boldogan vonult vissza és ma még boldogabban öltözött fel spanyolnak. Pengette a sétatálcát, melynek büvös hangja mellett kitűnően énekelt és spanyol táncot lejtett. És hogy az elégtétele még teljesebb legyen, ma este az intrikus rendőrtiszt ott ült a rendes asztalánál és amikor a számnak vége volt, felállva tapsolt. Valószínűleg örömeiben, azért, mert még a kuplé ellenére sem kapta meg a spanyol betegséget.

KÖZGAZDASÁG.

— Tőzsde. *Budapestről* telefonálja tudósítónk: A mai tőzsdén a következő záró árfolyamok voltak: Magyar Hitel 1330, Osztrák Hitel 906, Agrár bank 1077, Fabank 960, Hazai bank 620, Kereskedelmi bank 5850, Magyar bank 957, Konkordia malom 920, Salgótarjáni 1172, Rimamurányi 1128, Osztrák-magyar államvasut 1019, Ruggyanta gyár 1165, Klotild 600, Nasic taningyár 3060.

— Házvétel. Seidner Rezsóné megvásárolta Bernstein Manó Perényi-utca 7. számú házat 75000 koronáért. — Suciu János dr.-né eladta Luther-utca 1. számú két emeletes bérpajzát 650.000 koronáért Kara János gazdálkodónak.

— Gyáralapítási terv. Lengyel Sándor pankotai lakos ma beadványnyal fordult a városhoz, amelyben elmondja, hogy hajlandó lenne Aradon gyárat létesíteni, amelyben betoncementből építéshez való blokköveket állítatna elő. Az építéshez a blokkövel 30 százalékkal lenne olcsóbb, mint az égetett téglával való építés. Lengyel a Béla-téren a régi szeszgyár telkén vagy a közuti vasut sínparia mellett más helyen kér ingyeltelket, továbbá ingyen homokot a Marosból. Az ajánlatot kiadják a város jövő feladatait előkészítő nagybizottság műszaki csoportjának.

— Korpát rekvirált a közlelmezési hivatal. A földmívelési miniszter Aradnak sertésbizalmi célokra mindössze két vagon korpát utalt ki. Természetes, hogy ez a mennyiség nem elegendő, mert Aradon körülbelül 3000 sertést hizlálnak. Sokan panaszkodtak Lőcs Rezső helyettes polgármesternél, hogy élelemhiány miatt a sertésállomány pusztul. Lőcs Rezső helyettes polgármester jogával élve a Neuman Testvérek-cég malmában levő hat vagon korpát elrekviráltatja. Erről a helyettes polgármester a következő hivatalos közlést adta ki: Miután a földmívelésügyi miniszteri rendelet értelmében kiadott polgármesteri engedélyek alapján Arad város területén házi szűkületre hizlalt sertések száma a háromezret meghaladja és ezen sertéseknek takarmánya nincsen, miután Arad város területén az árpa-termés oly gyöngye, miszerint több mint valószínű, hogy a földmívelésügyi miniszterium rendelete által vásárlási joggal gazdálkodó közönségünk nem fog élni és így sertésállományunk végpusztulásnak lesz kitéve, ami, ha bekövetkeznék, a város zsír ellátását tenné kérdésessé; miután továbbá a kormánybiztos ur öméltósága által kilátásba helyezett fejlıterenkinti korpát az ezen alapon velünk szerződésre lépett tejtermelőknek kiszolgáltatni nem tudjuk és végül miután dacára ismételt sürgetésünknek összesen két vagon korpát utaltatott ki, mely mennyiség a fent vázolt igényekkel szemben eltörpülő csekélységet képez, a végszükség által indítatva a Neuman Testvérek aradi malmában tárolt korpát mennyiségből 6 vagon korpát közcélokra ezennel igénybe veszek és utasítom a közlelmezési vállalatot, hogy annak árát a cégnek fizesse ki, elszállítás iránt intézkedjék és a korpát felosztása végett ide tegyen jelentést.

— Ipari koncentráció. A magyar királyi miniszteriumnak a gyártó, feldolgozó és forgalombahozó iparokat érintő rendelkezésekről kelt 2652—1918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzé: 1. §. A kereskedelemügyi miniszterium az iparcikkek gyártását, feldolgozását és forgalombahozatát, valamint árát rendelettel szabályoztatja. Erre a célra az iparcikkek gyártásával, feldolgozásával és forgalombahozásával foglalkozó vállalatok kényszertársulását is elrendelheti és a társulatok szervezését és hatáskörét, a tagoknak jogait és kötelezettségeit, ideértve a társulattal és a többi tagokkal szemben teljesítendő fizetési megtérítési kötelezettséget, a társulatnak pedig hasonló társulatokhoz való viszonyát is, szabályozhatja. 2. §. A kereskedelemügyi miniszter azoknak az intézkedéseknek a megtételét, amelyekre őt a jelen rendelet felhatalmazza, általa kiküldendő vagy létesítendő szervre ruházhatja, amely a reá ruházott hatáskörben más közhatóságokkal közvetlenül érintkezhetik. 3. §. A kereskedelemügyi miniszter közérdekből, amennyiben ez az 1. §-ban meghatározott célra szükségesnek mutatkozik, rendelettel alként intézkedhetik, hogy a jelen rendelet hatálya alá tartozó ipari vállalatok által vállalt szociális kötelezettségek hatályukat veszítik. 4. §. A kereskedelemügyi miniszter a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezéseinek megszegésére nézve az 1916. IV. tc. 6. §-a értelmében rendelkezhetik. Ez a rendelet kihirdetése július 1-én lép életbe. Greén, főkapitány.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálló Salacz-utca.

Aradon, 1918. évi július hó 19-én, pénteken
Pénteken pikáns-est teljesen új darabokkal és szólókkal. A spanyolbetegség!

A következő napokon teljesen új műsor.

Hadikoszt.

Bohózat 1 felvonásban. Vágó Géza a főszerpben.

A zsirfalvi ütközet. Énekes tréfa.

A mügyüjtő. Kis móka.

Pártos Jenő, a budapesti Télkert táncoskomikusának fellépte.

Gergely Emmi szólója, Major, Návay, Turcsányi, Romy, Radnai, Faragó és a többi újonnan szerződtetett ének és táncszám.

Vágó Géza új mókákkal.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július hó 19-én, pénteken
Pethes Imre, Engel Sári, Kurzer Bözsi
együttes felléptével:

Este 8 órakor felemelt helyárrakkal:

Hadifogoly.

Vigjáték három felvonásban.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltéskért nem vállalunk felelősséget.

Csak
Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona
és Eau de Fleurs illatokat

használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyártmányából, mert

felülmul minden külföldi gyártmányt. 4951

Képviseli: Erényi Tivadár, Arad, Doak Ferenc-utca 39. Telefon 11—48. sz.

Aranynak beváltom grammját 10.— K-ig
14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb áron vesz

**Központi arany beváltó
Ékszerész**

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetési ára 30 fillér.
Vastagabb betűvel 60 fillér.
A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 3 korona.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazást keres.

TEPESZ cséplésre ajánlkozik. Bővebbet Kovács Soma Társánál Arad. 5142

Alkalmazást nyer.

ÁPOLÓNÓ, aki a házi teendőket is elvégzi, azonnal alkalmazást nyer. Niederhauserné, Kossuth-utca 1. 5150

ÖRÖSBEBB ASSZONY, jó ellátással beteg mellé kerestetik mint ápolóné. Gáspár József, József főherceg-ut 17. 5139

MEGBIZHATÓ, önálló nő, ki a főzést vállalja, pusztára gazdasszonyként felcserélték. Szabadság-tér 17., iroda. 5141

GEPIRÓ alapos gyakorlattal felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5001

GYORSIRÓ teljesen perfekt, délutáni és esti foglalkoztatásra kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 5000

HELYBELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG szép kezirással bíró női munkaelet keres. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével, a lap kiadóhivatalába küldendők. 5116

RIFUTÓ FIÚ, jó fizetés mellett, nyomdákban alkalmazást nyer.

Lakást keres.

LAKASNAK, disznó és baromfi tartására Aradon, vagy közelében magános házat keresek. Kiss László, Vinga. 5148

Vétel és eladás.

ANTI-K butorok, egyéb tárgyak, csakis urcembereknek eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5137

ASZOKHORDÓ 14 darab 12-15 H. eladó. Bettsheim és Fleiszig, Attila-tér 2. I. em. 5-7-ig. 5135

VILLANY-VASALÓ, elsőrendű minőség kapható amíg a készlet tart. Pálincás L. és Társa villanyműszerésznél Arad, Deák F.-u. 7. 5133

BILLIARD forgatható, prima, Scifert és Fial gyártmány, hozzá 10 drb. dákorral, eladó. Megtekinthető az Aradi Kereskedők Köre helyiségében, Tabajdy Károly-utca 1. szám, első emelet. Ajánlatok Kneffel Lajos elnökhöz Boros Beni-tér 2. sz. intézendők. 5131

JÓ ÁLLAPOTBAN lévő fedeles hirtő és löszerszám, megvételre kerestetik. Aradi Termény és Aruraktár Részvénytársaság. 5144

TELJESEN UJ sőtétkek szoknya eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5143

HÁROM MÉHTELEP és három üres kaptár eladó Csála-szöllőtelepen, özv. Lukács Lajosné. 509

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan hornyolt cserepet nagyban és waggentételben is ajánlunk. Pankotai cementárugvár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-34. 4090

KÉKKÖVET ausigít ajánl Farber Lajos, Arad. 4699

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzőtököt, zöldbabot, sb. maximális áron szállítunk. Áruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 351

AJANLUNK 240 darabos tételeken új divatos női velour és nomoz kalapot, azonnali szállításra. Kalapbazar, Arad. 5096

SZILVA, ALMA, KÖRTE kapható Dr. Valkányi szőlőgazdaságában, Opálos. 5088

HASZNALT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2190

Ingyen.

ELADÓ Purgly Lajosné-utca 119. számú ház egy 2 szobás és két 1 szobás lakással. Nagy kert, baromfi udvar és disznó állal. Villany bevezetve. Bővebbet Flórián-utca 5. sz., I. em. 5151

AZ ALLOMÁS közelében egy bérház eladó. Bővebbet Lövész-utca 4a. 5146

SZŐLŐT 1-2 holdat, megvételre keresek. Kiss Lajos, Károlyi-utca 14. 5149

LIPÓT-UTCA 24. SZÁMÚ ház szabad kézből eladó. Bővebbet Kapa-utca 24. 1546

BELVÁROSBAN két földszintes, két utcára nyíló, hat lakásból álló ház, azonnal eladó. Bővebbet Szabadság-tér 7. sz., I. em. Aradi Általános Takarékpénztár Részvénytársaság. 5145

KNEZICH KÁROLY-utca 9. számú bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi József, Kapa-u. 47. 4793

VARJASSY LAJOS-UTCA 80. számú magánház eladó. 5011

KÖZEP-UTCA 14. számú ház szabad kézből eladó. 5109

Ellátás.

KÖZÉPISKOLAI fiú vagy leánytanulókat ellátásba vesz tanítóné. Cim a kiadóhivatalban. 5138

Üzletek.

BAZAR, piactéren, 11 év óta fenálló, üzletberendezéssel, kirakatokkal, eladó, üzlethelyiség lakással átvehető. Cim a kiadóhivatalban. 5147

Különbéle.

FORRAY-UTCA 6. szám alatt nagy műhely és raktár kiadó. 5136

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy irodában, Klein I. hirdetési és hírlapirodájában, Zrínyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben.

13936—1918. kh.

HIRDETÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért követelhető legmagasabb árak megállapításáról és e cikkek szállításához szükséges igazolványokról szóló 2215/918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzé:

A tölgyfakivonatért a gesztenyefakivonatért és a fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak az alábbiak szerint állapítandók meg:

(Ar a cserzőanyag-tartalom minden százalékaért 100 kg-onként koronában.)

1. Tölgyfakivonat	6.00
2. Gesztenyefakivonat	6.00
3. Fenyőcserkivonat	6.00

A hordók használati díja és értékcsökkenése címén hordónként legfeljebb 15 K számítható fel. A vevő által vissza nem adott hordóért az eladó legfeljebb 100 K térítést követelhet.

Közforgalmu közkezdési vállalatoknál (vasutaknál és hajózási vállalatoknál) tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatot csak abban az esetben szabad fuvarozásra feladni, ha a kereskedelemügyi miniszter a szállítás-hoz az engedélyt megadta.

Az engedély megadását a feladónak a Bőripari Központ útján kell kérnie.

Aki e tilalmat megszegi, vagy megszegésénél bármint módon közreműködik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezzer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen §-ba ütköző kihágás miatt nem büntetendő az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljegyti.

Azon készlet tekintetében, melyre a kihágást elkövették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elkobásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi

része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

Ez a rendelet 1918. évi május hó 30-án lép életbe. Hatálya a Magyar szent Korona Országainak egész területére kiterjed.

A jelen rendelet életbeléptetésével a m. kir. miniszterium 1353—1918. számú rendeletének a tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatra vonatkozó része hatályát veszti, de az idézett rendelet hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra ezentul is alkalmazást nyer.

Arad, 1918 június hó 17.

Groen, főkapitány.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8:01
Személyvonat délelőtt . . . 11:18
Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. (csak katonáknak) 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

Hamvas tiszta arcbró

csak

„Anny”

örömmel lehet elérni. Zsíros éjjeli, száraz nappali használatra.
Egy tégely 4.—, 6.— és 8.— K.

Baremfi betegségek ellen

biztos hatású szer a

„Tikin”

Egy üveg ára 2.50 és 4.50 K.

Rüh és viszketőség

ellen egyedül csak

Albin

fehér kenőcs használ.

2.—, 4.— és 7.— korona.

Lábizzadás

ellen csak

Lábin

folyadék és hintőport használ.

Ara 3.— és 5.— korona.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

18

WAJDITS GYÖRGY

Jézus Szive gyógyszerárban Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utca melálonál. — Közkórház, Otvesi uradalom, M. A. V. és A. Cs. E. V., Kir. fogház stb. szállítója.